

Fredericia for Verdensmålene

- bæredygtig udvikling i Fredericia Kommune

Katalog med ideer og input

Nedenfor er oplistet alle de ideer og input, som er kommet ind i løbet af processen med at få udarbejdet *Fredericia for Verdensmålene*. Det er en uredigeret opstilling skrevet fra post-its, plancher, postkort, udsagn mv. fra:

- Folkehøring afholdt den 2.april 2019
- Byrådsproces afholdt den 2. april 2019
- Workshop afholdt den 20. juni 2019
- Verdensmålsdag på Fredericia Gymnasium den 27. september

Listen viser dermed hvor mange forskellige ideer og input, der er kommet undervejs. Listen er ikke tænkt som et katalog med ideer, der skal igangsættes, men det kan bruges som inspiration til det videre arbejde med *Fredericia for Verdensmålene*.

Tema	Hvor kommer idéen fra?	Beskrivelse af idéen
1. Læring, handlekraft og fællesskaber	Folkehøring, den 2.4.19	Gå ud på Plejecentrene med sang og musik Idéen går ud på at "fremme trivsel og modvirke ensomhed" hos borgere på de lokale Plejecentre, med hovedvægten lagt på demente borgere.
	Folkehøring, den 2.4.19	Grøn PR Lidt mere guide til kødfrie dage og grøn kost. Bruge hjemmeside, FB eller Instagram til at guide med opskrifter, highlighte hvad der er årstidens grønt, måske en shopping guide til at handle grønt. Det er min overbevisning, at det ofte er mangel på idéer, der stopper folk i at spise mere grønt. Så med lidt farverig PR kan vi måske sætte mere gang i projektet.

Folkehøring, den 2.4.19	Viden er forståelse - forståelse er viden Idéen går ud på, at vi spreder kendskab til FN 17 verdens mål i skoler og på ungdomsinstitutioner og arbejdspladser.
Folkehøring, den 2.4.19	Giv alle børn stort mod Alle børn skal udvikle stort mod til - i sociale sammenhænge - at spille både sig selv og hinanden gode. At forfølge deres drømme og hjælpe alle andre til at forfølge deres drømme.
Folkehøring, den 2.4.19	Styrk iværksætter og innovation Vi skal uddanne i innovation og iværksætter på alle uddannelses-niveauer. De fleste danskere opfostres til en lønmodtagerkultur, og iværksætter betragtes af de mange som en særlig egenskab for de få. Dermed går fællesskabet og den enkelte glip af det potentiale og det drive, som kunne skabe innovation nye jobs.
Folkehøring, den 2.4.19	Øget samarbejde mellem virksomheder og skoler Idéen går ud på at koble virksomheder og skoler, så der opstår tværfagligt samarbejde med bestemte virksomheder på forskellige klassetrin.
Folkehøring, den 2.4.19	Plasticchange.dk temaaften Idéen går ud på, at kommunen afholder en temaaften med repræsentanter fra plasticchange.dk, hvor de fortæller om deres arbejde og visioner, og hvad vi hver især kan gøre bedre.
Folkehøring, den 2.4.19	Attraktiv frivillighed Viden, sundhed og plads til alle giver mening med livet. Gennem aktive voksne bør alle børn præsenteres for friluftslivet. De skal prøve at leve tæt på naturen og på den måde finde ud af, hvordan naturens ressourcer bruges bedst.
Folkehøring, den 2.4.19	Mad med mening Et projekt rettet mod udsatte kvinder af anden etnisk herkomst, som er uden for arbejdsmarkedet. Konceptet er en socialøkonomisk virksomhed, som oplærer udsatte kvinder i: Sund kost, Bæredygtighed, Billige råvarer, iværksætter og undervisnings-metoder.

		Kvinderne skal drive en virksomhed, som i dagtimerne laver en sund og bæredygtig madordning i Fredericia, som samtidig fungerer som et virksomhedscenter med fokus på langtidsledige kvinder af anden etnisk herkomst. Derudover skal virksomheden om aftenen fungere som en aftenskole, hvor kvinderne kan undervise andre i sund og bæredygtig kost.
Gymnasie Verdensmåls dag	Bæredygtigt ungdomskollektiv	Skabe et bæredygtigt ungdomskollektiv, hvor fokus er på grøn omstilling. Kollektivets grund skal være kommunalt ejet, således at der skabes et tæt samarbejde mellem borgerne og kommunen
Gymnasie Verdensmåls dag	Samlingssteder på Østerstrand	Der skal skabes noget mere liv på stranden. Eventuelt i form af caféer, men ikke bare caféer. Bæredygtige caféer, som inviterer ind til at udforske den miljøvenlige og bæredygtige verden.
Workshop 20.06.19 Session 1	Legeplads på Østerstrand	der udfordrer krop og hjerne, og hvor der også er plads til de voksne
Gymnasie Verdensmåls dag	Madlavningskurser	Kommunen kunne tilbyde kurser til offentlige institutioner (f.eks. Skoler, gym) samt virksomheder i, hvordan man laver bæredygtig mad
Gymnasie Verdensmåls dag	Oplysning om plastik	Vi skal blive bedre til at oplyse om de andre steder, hvor plastik kommer fra, så der ikke kun er fokus på fx plastikposer og indpakning, men også fx shampoo, balsam osv.
Workshop den 20.6.19	Investering i forebyggelse	Fagpersoner skal have rammer og mandat til at agere/handle på det "rigtige" tidspunkt og med de "rigtige" indsatser i forhold til børn og unge. <i>Frisættelse af faglighed</i>
Workshop den 20.6.19	Verdensmål på alle skoler	En uge om året med aktiviteter, undervisning, events, happenings om de 17 verdensmål Fag i skolen som hedder 'De 17 verdensmål' I 0.-8. klasse som emneuger med 1-2 verdensmål per årgang I 9. klasse 'opsamling' på de 17 verdensmål, hvor alle verdensmål inddrages i fagene.

	<p><i>Gør det til vane at leve efter og handle på målene</i></p> <p>Fag i skolen omkring miljø - undervisning i/med naturen</p> <p>Børnene er de bedste læremestre (Fx Temadag i skolen med forældre)</p>
Workshop den 20.6.19	<p>"Sorteringsprioriterings-parathed"</p> <p>Evner til dialog/kommunikation og konfliktløsning, så man som unge kan træffe gode valg fx. handle på uddannelsesvalg m.m.</p>
Workshop den 20.6.19	<p>Mentorer. Erhvervslivet, politikere, ressourcestærke personer bliver mentorer for børn og unge der har udfordringer ift. at passe skolegang, læreplads, vælge uddannelse m.m.</p> <p>Vi skal hjælpe de unge med at træffe bæredygtige valg og udlægge muligheder ved i højere grad at mobilisere grundskole og ungdomsuddannelse.</p> <p>Hvad har børn og unge af muligheder i vores by? Hvem skal hjælpe dem med at se mulighederne? Der skal studievejledere til – også i folkeskolen, hvor der vælges linje allerede i 7. klasse. Unge skal have et bedre og mere oplyst grundlag at træffe uddannelse på – også erhvervsuddannelse.</p> <p>Brug mentorer, økonomisk hjælp og lektiehjælp til udsatte unge.</p> <p><i>Vi skal være bedre til at sikre/hjælpe unge fra udsatte familier og muligheden for at få et netværk.</i></p>
Workshop den 20.6.19	<p>Sunde familier</p> <p>Giv børn opmærksomhed. Kyl mobiltelefonen ad helvede til, når det er tid til børn!</p>
Workshop den 20.6.19	<p>Skoleven</p> <p>Ved skolestart får alle elever en "skoleven" igennem skolelivet. F.eks. får de der starter i 0. en skoleven fra et højere klassetrin.</p>
Workshop den 20.6.19	<p>Skabe rammer for videndeling:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Dannelse af energiklynge for netværk, sparring, videndeling (Erhverv) ○ Gerne mere samarbejde og videndeling på tværs (Erhverv). ○ Det skal være nemmere at få/finde rådgivning/inspiration (Borgere og erhverv).

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Den kommunale rolle kunne være mere faciliterende ifht hvad andre gør og oplysning om muligheder; formidle de fede løsninger (Borgere og erhverv). ○ Viden, uddannelse, videndeling. Mødes med hinanden, gøre mere mht miljø/klima-videndeling (Erhverv).
	Workshop den 20.6.19	Vi SKAL arbejde på tværs, grønne løsninger, strategi for udsathed.
	Workshop den 20.6.19	Hvordan får vi medarbejdere og borgere med til mindset skifte?
	Workshop 20.06.19 Session 3	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nudging/formidling: Visualisere luftforureningen – skab øget bevidsthed - og give et bud på ændret adfærd. ○ Større italesættelse. Det skal være synligt for virksomheder og borgere at det har en betydning, hvad der udledes – giv eksempler. ○ Flere kampagner a la "brændeovns kampagne". ○ Industriel symbiose a la Kalundborg (http://www.symbiosis.dk/) ○ Gøre det nemmere at tilgå information om emnet (vandkvalitet, spildevand mv.). ○ Konstruktiv dialog/idéer med interessenter, der har den potentiale risiko. ○ Sundhed og miljø på skoleskemaet. ○ Arbejd for afgiftssystemerne på forureningstunge energikilder, hvor afgifterne føres tilbage til borgerne, så det ikke påvirker købekraften. ○ Konsulentbistand til at energioptimere i virksomhederne "de små ting". ○ Synlige mål for affaldssortering – nyhedsbrev til relevante interessenter. ○ Lave en strategi for biodiversitet for alle arealer (erhverv, skov, landbrug). ○ Lagt vægten på at motivere folk til at håndtere deres skrald. ○ Kåre årets klimavirksomhed ○ Udveksling af ressourcer/energi/spildprodukter mellem virksomheder ○ Sæt mål for nedbringelse ○ Iværksæt kommunikation ○ Formidle idékatalog ○ Beløn indsatser

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Være i løbende dialog med virksomheder ift. At understøtte det de har brug for, for at gøre det bedre. Skabe et forum mellem de involverede og relevante interessenter. ○ Fredericia tager en forholdet: bliver ved med at have tung industri, tung transport og gør det bedst muligt ○ Synlighed omkring overskud af ressourcer og muligør, at andre virksomheder kan opkøbe. ○
	<p>Workshop 20.06.19 Session 3</p>	<p>Giv alle mennesker viden og forståelse for at kunne leve bæredygtigt</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Styrke vores vejledning/information i forhold til hvordan en familie kan handle bæredygtigt. Information skaber ejerskab. ○ Formidle at forandring begynder hos den enkelte. Dialog med borgere i øjenhøjde 0-100 år. ○ Struktureret mobilisering af borgere i grundskole + ungdomsuddannelse og opbakning fra den etablerede generation. ○ En folder omkring emnet til alle husstande. ○ Vejledning/info/inspiration til hvad den enkelte borger kan gøre/undlade at gøre at helt enkelte/konkrete handlinger i hverdagen. Synlighed for borgeren ift. Hvad der batter. Og "kunne jeg gøre noget andet som batter mere". Fx begrænse brug af engangsplast, engangskaffekopper/takeaway emballage, bedre affaldssorteringsvaner, begræns bilbrug og strømforbrug. ○ Gøre det nemt at gøre det rigtige – som med affaldssortering. ○ En liste over hvad der batter mest, hvis borgerne vil gøre en indsats. ○ Formidling i Det Grønne Rum er ikke nok - hvad med formidling ude på skolerne i stedet – og ude i naturen – og på renseanlæg. ○ Formidling til voksne: Åben hus hos renseanlæg, genbrugscenter og foredrag om bæredygtighed. ○ "Skraldekæden" skal være tydelig/gennemsigtig – sortering skal være let. ○ Formidling til børn: "10 ting du skal prøve inden du er 10." ○ Vigtigt, at vi alle stiller os til rådighed med vores viden – skabe foredrag og fællesskaber på tværs.

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Et grønt hus til leg, læring, familieudflugter, skoletjeneste osv.) ○ Bedre formidling om cykelstier samt opfordring til, at børn cykler til skole ○ Information om kommunens indsatser inden for bæredygtighed og kommunikation af konkrete mål. Vi har et fantastisk affaldssystem og genbrugsplads – som man kan gøre opmærksom på. ○ Gå foran med gode eksempler og fortæl om disse – bred budskabet ud. ○ Skab en genbrugsstation/portal for genanvendelige byggematerialer + videndeling omkring hvordan det kan anvendes bygges med op en bæredygtig måde både for virksomheder og for private "gør-det-selv" folk. ○ Genbrugsavisen: kan indeholde mulige tiltag, som du kan være med til at gøre/løse. ○ Flere dage for både børnehaver, skoler og arbejdspladser i Fredericia Kommune, hvor der samles affald og i dialog/undervisning i nedbrydelighed og genanvendelse. ○
	Workshop 20.06.19 Session 3	<p>Styrk modstandskraft og tilpasningsevnen til klimarelaterede katastrofer</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Det fælles ansvar skal formidles. ○ Viden til borgerne/hvad kan jeg selv gøre? ○ Uddannede borgere i udpegede/kritiske områder, kan være en del af beredskabet. ○ Beredskabsplan ○ Der skal sættes ind ift. formidling til især voksne+ældre. De er opvokset med et helt andet mindset end børn gør i dag. ○
	Workshop 20.06.19 Session 1	<p>Dedikerede fællesskaber for unge: Et fællesskab hvor man har betydning, bliver set og savnet ved fravær. Skab rum og ro til at de unge kan fordybe sig</p> <p>Voksne skal presse mindre, men turde have forventninger/stille krav.</p> <p>Sunde fællesskaber styrker en positiv udvikling – nedbryd perfektionskulturen.</p>
	Workshop 20.06.19 Session 1	<p>Børn og unge skal have mulighed for fordybelse + det er sundt at kede sig</p> <p>Eksempler: Biblioteksbesøg, skovtur, byrum uden mobil, opret filosofirum for samtale</p>
	Workshop	Sæt mere fokus på dannelse – samfundsdannelse – i folkeskolen.

20.06.19 Session 1	De jobs vi skal gøre børn og unge parate til, er ikke skabt endnu, så der skal findes måder at gøre dem parate.
Workshop 20.06.19 Session 1	Styrk anti-mobbe indsatsen på skolerne for at undgå mobning - læren om at alle er ok. Og at man kan fejle og så rejse sig igen. Træn børn i selvkontrol.
Workshop 20.06.19 Session 1	Inddragelse af børn og unge i de beslutninger/indsatser der skal tages. Ungebyrådet skal kalde til møder en gang imellem – eksempelvis på Ungdommens Hus.
Workshop 20.06.19 Session 1	Afkort skoledagen for at få flere aktive fællesskaber i fritiden.
Workshop 20.06.19 Session 1	Skabe en platform hvor mennesker kan få netværk og venner og fællesskab ligesom dating apps, hjemmesider, fordi det kan understøtte at mennesker mødes. Udsatte mangler netværk og fællesskab.
Workshop 20.06.19 Session 1	Sæt fokus på dem som er i ensomhed: Gåture, grupper og samtaler med frivillige "professionelle" fagfolk (mennesker med erfaring) . Arbejdspladserne kan være med til at løfte. Partnerskab/information om frivillighed: Alle på folkepension får tilbudt at blive frivillige. Det kan forebygge ensomhed, øge livskvaliteten og bidrage. Opfordre tilflyttere til at opsøge foreninger og frivilligt arbejde. Rummelige fællesskaber for ældre, som forebygger ensomhed. Foreninger, klubber (golf, bridge, højskoler m.m.) skal klædes bedre på til at opsøge nye (ensomme) medlemmer, for klubberne mangler dem. Engagere foreninger i at inddrage/opsøge flere. Social visitation:

		Opsøgende arbejde ifht. de ældre der bor alene og ikke deltager i tilbud i forvejen. Det må gerne være frivillige der tilbyder en snak om hvad den ældre har interesseret sig for gennem livet eller er god til. Derudfra tilbydes aktiviteter.
Workshop 20.06.19 Session 1		Nem indgang til sundhedshuset, som kan formidle kontakt til rette sundhedsfremmende tilbud. Fx til fællesskaber – gerne i civilsamfundsregi/frivilligcentret.
Workshop 20.06.19 Session 1		Kulturelle tiltag som kan skabe fællesskab og et spændende sted at bo. Mulighed for engagement i gode fritidsmuligheder.
Workshop 20.06.19 Session 1		Livshjem: Sambygning af vuggestue, børnehave, skole, SOSU-skole, plejehjem etc.
Workshop 20.06.19 Session 1		Almennyttige bofællesskaber: Skabe botilbud, hvor det er økonomisk muligt for alle at bo i et bofællesskab. Der kan godt være varierende priser på lejeboligerne i bofællesskaberne. Bofællesskaber: Både olle-kolle og på tværs af generationer.
Workshop 20.06.19 Session 1		I Fredericia er børn og ældre fælles om fremtiden: Giv de ældre ressourcestærke borgere mulighed for at hjælpe børn/unge/voksne. Vurdere hvad den ældre kan (individuelt), bidrage med (kan/vil), har behov for hjælp til. Sambesøg – børnehave besøger plejehjem og laver aktiviteter sammen. Brug ældres kompetencer f.eks. til oplæsning, historiefortælling for børn i dagtilbud. Der er ofte kun fokus på hjælpen og ikke bidraget til samfundet. Det er win-win / 2 fluer med et smæk. Ved at være værdifuld for andre mindskes ensomheden.
Workshop den 20.6.19 Session 5		Lokale fællesskaber flytter mest Der, hvor bæredygtighed virker bedst er, hvor det er forankret i lokale fællesskaber. Det viser en undersøgelse fra SDU.

Workshop den 20.6.19 Session 5	Hjemmeside med mål for bæredygtighed - hvad gør vi, og hvad skal vi gøre? Bedre kommunikation om bæredygtighed fra kommunen til borgerne
Byrådsproce s 02.04.19	Der er brug for en målrettet indsats. Vi kan ikke overlade det hele til børnene. "Hvem rammer vi? - er det synderne?"
Byrådsproce s 02.04.19	Vær ikke bekymrede - børnene kommer buldrende! F.eks indsats i skoletjeneste ved affald.
Byrådsproce s 02.04.19	"Børn handling => politisk handling" (?)
Byrådsproce s 02.04.19	Skulle vi få udarbejdet et katalog/hæfte med eksempler på, hvordan vi arbejder med verdensmålene?
Byrådsproce s 02.04.19	Vigtigt at arbejdet med verdensmålene bliver bredt forankret og ikke et elitært projekt. Børnenes verdensmål (forenklingerne) hjælper også os voksne! Ex når noget bliver elitært: vi starter med at bygge en MTB-bane i Hannerup, som alle kan bruge - men inden vi får set os om, er det 50+ mænd i spandex på cykler til 58.000, der drøner rundt på banen...
Byrådsproce s 02.04.19	Vi skal walk the talk og det er ikke kun børnene. De voksne skal tage et ansvar. Det er os, der ved, hvad vi skal. Ansvaret må ikke lægges over på børnene
Byrådsproce s 02.04.19	Vi skal klæde børnene på - man det kræver også dannelse af forældrene Dannelse af børn, men hvordan kommer det også hjem til forældrene Vi skal have fat i dem på de arenaer, hvor de er
Byrådsproce s 02.04.19	Vi skal have langt mere samskabelse og borgerinddragelse Vi skal synliggøre, hvad vi laver Vi skal arbejde langt mere med formidling af arbejdet med verdensmålene

	<p>Det skal visualiseres</p> <p>Så man kan følge, hvad der arbejdes med – helt ud i alle led af kommunen</p> <p>Her skal de unge involveres</p> <p>Det skal fortælles til omverdenen.</p>
Byrådsproce s 02.04.19	Vi skal lave noget formidling ift. hvilke konsekvenser dagligdags valg har – hvordan kan du kompensere for "dårlige valg"
Byrådsproce s 02.04.19	Grøn Generation / ungebyråd: Vigtigt at vi lærer børnene om bæredygtighed. (Folkemødet: Men vi må ikke lægge ansvaret over på børnene alene)
Byrådsproce s 02.04.19	Fokus på partnerskaber. Vi skaber løsninger sammen med borgerne. Samskabelse.
Byrådsproce s 02.04.19	Verdensmålene som samtaleramme
Byrådsproce s 02.04.19	<p>Der er flere bundlinjer. Miljø, social, økonomi - det er vigtigt!</p> <p>Er vi foregangskommune på nogle områder, så skal vi fortælle det.</p> <p>Dokumentation – vi er grønne. Vi arbejder med cirkulær økonomi.</p> <p>Fredericia Kommune: Vi har en koncern der sammen arbejder med bæredygtighed / verdensmål - vigtig, at vi arbejder efter fælles mål.</p> <p>Information til borgerne så de bliver oplyste i forhold til at træffe nogle bæredygtige valg.</p> <p>Vi gør allerede meget, men vi skal blive bedre til at fortælle de gode historier. Formidling af det vi allerede gør.</p>

	Byrådsproce s 02.04.19	Alle skal bidrage til formidlingen. Vigtig at alle samfundslag i vores kommune kommer med. Uanset hvor ressourcestærk man er.
2. Lige muligheder for et sundt og godt liv	Folkehøring, den 2.4.19	Ingen børn og unge under 18 år skal begynde at ryge Som frivillig i Kræftens Bekæmpelse vil jeg i samarbejde med Fredericia Kommune arbejde for at børn og unge i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne ikke begynder at ryge.
	Folkehøring, den 2.4.19	Giv tid Giv tid og sæt tempoet ned. 25-30 timers arbejdsuge som norm. Når vi giver tid og sætter tempoet ned, så opstår bæredygtigheden.
	Folkehøring, den 2.4.19	Fredericia – alle for én er vi byens venner Vi skal sikre et sundt liv for alle og fremme trivsel for alle aldersgrupper. Når der skal ske noget i byen, så giver Fredericia Kommune morgenmad til alle, der kan stille op og gøre byen klar – det være sig feje, ordne plantekasser, opstille scene, etc. Man deles op i grupper efter evner. Ligeledes efter aktiviteten, så samles man igen til oprydning. Tilgangen skal være med deltagelse af væresteder, pensionistforeninger, SFO'er, etc. Kommunen skal fremelske tankegangen, at når jeg ikke skal på arbejde, så er det fint at lægge 1-2 timers arbejde for byen, for her står vi sammen om at holde liv i byen.
	Folkehøring, den 2.4.19	Lokalt center for psykisk syge og psykisk handicappede (børn) Ideen går ud på at man samler behandling, bevilling og rådgivning i et hus, når det drejer sig om psykiske handicap og sygdomme. Specielt er der et stort behov for at samle det for børnene. Måske et slags familiehuse for familier med børn der har en psykisk diagnose.
	Folkehøring, den 2.4.19	Større fokus på den menneskelige faktor I anerkendelse af at alle skal have lige adgang til uddannelse og beskæftigelse, skal der tilsvarende være et udbredt fokus på den menneskelige faktor eller med andre ord – "at betragte det enkelte individ som en samfundsmæssig ressource". Grundlæggende kan ikke alle nødvendigvis modtage læring i form af en uddannelse eller sikre sig beskæftigelse og fastholdes i traditionelt fagligt-/ufagligt arbejde. Disse personer udgør dog stadigvæk en væsentlig samfundsmæssig ressource og burde anerkendes og aktiveres heri.

Folkehøring, den 2.4.19	<p>En sund velkomst Nye tilflyttere til Fredericia skal modtages med en intro til en sund livsstilspakke til Fredericia. Pakken skal indeholde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relevante sundhed/motionstilbud • Intro til Frivillighedslivet • Natur oplevelser som Fredericia har at byde på. • Sociale fællesskaber. • Etc.
Folkehøring, den 2.4.19	<p>Åben op for alle Idéen går ud på at oprette/vedligeholde institutioner og/eller bygninger, hvor der vil være plads til hjemløse og fattige. Der skal være mulighed for overnatning og for at bo der, hvis de ikke har andre muligheder. Det vil være væsentligt at finde "personale", som kan hjælpe dem med de ting, der er skyld i, at de er hjemløse.</p>
Folkehøring, den 2.4.19	<p>Lige rettigheder Idéen går ud på via oplysning at mindske forskellen mellem kvinder og mænds rettigheder og at oplyse om kvinders ret i andre lande.</p>
Folkehøring, den 2.4.19	<p>Genindførelse af mesterlæren Idéen går ud på at få flere unge til at få en kvalitetsuddannelse, så man bl.a. reducerer antallet af unge hjemløse. Der er stadig børn og unge, der har svært ved at læse og skrive, men til gengæld gode til at bruge deres hænder og udføre praktisk arbejde.</p>
Workshop den 20.6.19	<p>Mere økonomisk lighed til fritidsaktiviteter Mere tryghed i udsatte familieliv. Hjælp børn til at få sociale netværk gennem fritidsaktiviteter.</p>
Gymnasie Verdensmåls dag	<p>Madfællesskaber At samle ældre og unge til at lave mad sammen for at spare på energien og lave noget mere bæredygtig mad</p>

Gymnasie Verdensmåls dag	Stoppe unge i at ryge og drikke i en tidlig alder <ul style="list-style-type: none"> • Begrænse antallet af cigaretter, som folk må købe • Sætte alderen op på, hvornår folk må købe alkohol • Bare generelt fortælle unge om konsekvenserne af at ryge og drikke, da mange unge er ubevidste
Gymnasie Verdensmåls dag	Obligatorisk økonomi-kursus Til at undervise elever om at lægge budget, så de ikke kommer ud i økonomiske problemer
Gymnasie Verdensmåls dag	To-lærer ordning To-lærer ordning i folkeskolen til de klasser med børn og unge, der har diagnoser
Workshop 20.06.19 Session 3	<ul style="list-style-type: none"> ○ Sundhedsvurdering blandt udsatte borgere ○ Hav fokus på den psykiske sundhed
Workshop 20.06.19 Session 1	En kontaktperson/rådgiver for børn med udfordringer, som er med i møder med skole, kommune, sygehus, læger, PPR, så man ikke bliver tabt mellem to stole, og får bedre forståelse for hvem der tager sig af hvad.
Workshop 20.06.19 Session 1	Hvordan kan kommunen/skolen/ungemiljøet tilbyde/formidle fritidsjobs? Det kan mindske ulighed, det skaber også trivsel at være noget for nogen.
Workshop 20.06.19 Session 1	Mentorer. Erhvervslivet, politikere, ressourcestærke personer bliver mentorer for børn og unge der har udfordringer ift. at passe skolegang, læreplads, vælge uddannelse m.m. Vi skal hjælpe de unge med at træffe bæredygtige valg og udlægge muligheder ved i højere grad at mobilisere grundskole og ungdomsuddannelse. Hvad har børn og unge af muligheder i vores by? Hvem skal hjælpe dem med at se mulighederne? Der skal studievejledere til – også i folkeskolen, hvor der vælges linje allerede i 7.

		<p>klasse. Unge skal have et bedre og mere oplyst grundlag at træffe uddannelse på – også erhvervsuddannelse.</p> <p>Brug af mentorer, økonomisk hjælp og lektiehjælp til udsatte unge. Vi skal være bedre til at hjælpe unge fra udsatte familier, så de får et netværk.</p>
	<p>Workshop 20.06.19 Session 1</p>	<p>Fokus på familiehjælp og -vejledning Børns og unges trivsel skabes igennem deres familie</p>
	<p>Workshop 20.06.19 Session 1</p>	<p>Større adgang til frivillige tilbud for at skabe større fællesskab på tværs af ulighed. Et eks. fra børneområdet er fritidspas, hvor en person henter et barn, som gerne vil være del af en fritidsaktivitet (fritidspas).</p> <p>Masser af fritidstilbud, som skal foregå om eftermiddagen. De mindre bemidlede ældre skal også have mulighed for at deltage i udflugter, Depotgården, motionscenter og café møder. Giv et prøvemedslemskab til en foreninger, når en borger i kommunen går på pension. Send et samlet tilbud ud fra foreningerne. Aktiviteter som holder de ældre i gang – giver fællesskabsoplevelser og sundhed. Evt. med rabat på forskellige tilbud til motionscenter, cafébesøg, ture i det blå med foreninger. Det kan synliggøres via en komité/et team.</p>
	<p>Workshop 20.06.19 Session 1</p>	<p>Man mødes med respekt og forståelse uanset hvilke problemer, man kommer med – og hvor man er i livet. Fordi man oftest er i en eller anden form for krise, når man beder om hjælp fra det offentlige system.</p>
	<p>Workshop 20.06.19 Session 1</p>	<p>Tjek ved 45 års alderen om man er tilfreds – ellers tilbud fra kommunen om ny uddannelse eller andet efter behov. Et 100.000 km's eftersyn hvert 5. år: Krop-job. I Fredericia lider ingen af stress, da det forebygges.</p>
	<p>Workshop 20.06.19 Session 1</p>	<p>Gode arbejdsforhold, tryk ansættelse. Miljø og sikkerhed skal være i orden. Det gælder om at være ønsket.</p>

Workshop 20.06.19 Session 1	Færre/kortere arbejdsdage som vil kunne skabe rum/plads for nogle "trivselsdage", hvor man hjælper mennesker, som har brug for det.
Workshop 20.06.19 Session 1	Et ældre-liv som kan leves med værdighed: Mere tid til at lytte til de enkelte behov hos de ældre Gratis) transport til f.eks. at få købt ind. Ældre skal have et netværk der kan kontaktes eller blive kontaktet af (telefonisk) f.eks. i relation til sociale ture eller til indkøb. Et netværk/hold af fx uarbejdsdygtige/unge/studerende, som kan kontaktes af de ældre til indkøb m.m.
Workshop 20.06.19 Session 1	Sundhedshuset – fællesskabshus og wellnesshus. Wellness (badehus) og fællesskabshus for ældre, som også kan rumme sygeplejeklinik, mulighed for tøjvask, hjælpemidler, udlån, reparationer, borgerservice, frisør og massage, klubber, fællesspisning etc. (All inclusive) Mulighed for at få løst praktiske opgaver samme sted, hvor man samtidig også kan være social og byde ind i et fællesskab. For og med: at være noget for nogen – alle kan noget.
Workshop 20.06.19 Session 1	Besøgsvenner og plejerne skal have mere tid til den enkelte borger, når de kommer ud til borgerne i eget hjem.
Workshop 20.06.19 Session 1	Et ældre-liv som kan leves med værdighed. - Mere tid til at lytte til den enkeltes behov. - Gratis transport til ældre til f.eks. at få købt ind. - Ældre skal have et netværk der kan kontaktes eller blive kontaktet af (telefonisk) f.eks. i relation til sociale ture eller til indkøb. Et netværk/hold af fx uarbejdsdygtige/unge/studerende, som kan kontaktes af de ældre til indkøb m.m.
Workshop 20.06.19 Session 1	Bedre support på sundhedsområdet. Kortere venteliste til speciallæger. Indkald til årligt sundhedstjek.
Workshop den 20.6.19	Lettere adgang til hjælpemidler

	Session 5	Det burde være lettere at få adgang til hjælpemidler, der kan holde én i gang. Det er for eksempel meget svært at få bevilget en trehjulet cykel.
	Byrådsproce s 02.04.19	Verdensmålene er med til at give ny energi til / legitimere at vi har fokus på trivsel; at trivsel i sig selv er vigtigt, det behøver ikke handle om vejen mod noget af økonomisk betydning. (Trivsel bl.a sammenhængende med normeringer og bemanning i institutioner.
	Byrådsproce s 02.04.19	I forhold til ulighed i sundhed: obs at mange er decideret uinteresserede i at gøre noget.
	Byrådsproce s 02.04.19	<p>Fattigdom. Der skal arbejdes med den sociale ulighed. Hvordan kan man understøtte familier med lav indtægt med andre tiltag?</p> <p>Det er hvert 15.nde barn i Fredericia, der lever i fattige familier.</p> <p>Kan der tænkes noget ind omkring mad og måltider/læring?</p> <p>Der skal laves noget virksomhed, hvor der laves mad (etniske kvinder, halvejs socio-økonomisk etc.)</p>
	Byrådsproce s 02.04.19	<p>Lighed i Sundhed. Vi skal tænke på ligestilling på ny. Der skal være lige muligheder.</p> <p>Der skal arbejdes med den mentale sundhed.</p> <p>Og ligestilling handler også om, at der f.eks. er for mange kvinder i daginstitutionerne</p>
	Byrådsproce s 02.04.19	<p>Diversitet</p> <p>Integration – vigtige emner ind i dette her</p>

		Hvorfor er der ikke flere etniske kvinder ansat? Hvorfor ansætter vi dem ikke bare?
3. Bæredygtig by og lokalsamfund	Folkehøring, den 2.4.19	<p>Vild idé Bæredygtig midtby – etablering af lodrette jordvarmeanlæg, solceller, bedre udnyttelse af den eksisterende bygningsmasse – enten som offentligt, privat eller privat/offentligt samarbejde (entreprenører, forsyningselskab m.m.)</p> <p>Lille idé Bæredygtig midtby – minigenbrugsstationer, så vi, der bor i midtbyen og kun har en cykel, har bedre mulighed for at aflevere genbrugsaffald som batterier, pærer, grønt affald - enten til biogas eller dyrefoder – altså minigenbrugsstationer til mindre ting og henteordning til større ting – evt. drifte stationerne på frivillig basis som en slags borgerinddragelse, men ellers måske samarbejde mellem privat/offentlige affaldsindsamlings-virksomheder.</p>
	Folkehøring, den 2.4.19	<p>Sammen over Vestfyn (Mini)pendlerbusser med bookbare pladser a la hold i fitnesscenter til/fra SDU og nyt OUH (Fast månedspris og mindre gebyr ved sen afmelding). Få opsamlingssteder i udkanten af de større byer i trekantområdet f.eks. Snoghøj til/frakørsel. Mange pendler fra Kolding/Vejle/Fredericia og til SDU/OUH (evt. også Odense C). SDU og OUH er kæmpe arbejdspladser (studerende + ansatte). Mange kører i én bil på Vestfyn, da offentlig transport til SDU/nyt OUH (udenfor centrum) er besværligt med mindre man bor meget tæt på banegården i henholdsvis Vejle/Kolding/Fredericia (kræver cykel eller bus i begge byer efter togturen). Gomore kræver for meget koordination og chaufføren kan ikke arbejde/slappe af.</p>
	Folkehøring, den 2.4.19	<p>Materialepas for alle nye bygninger Alle nye bygninger skal have et materialepas, der fortæller præcis hvilke materialer, der indgår. Kommunen giver kun tilladelse til nybyggeri, hvis der føres regnskab over alle materialer, der indgår i bygningen i et materialepas. Passet opbevares i et centralt register og vedligeholdes løbende - også ved reovering af bygningerne.</p>
	Workshop den 20.6.19	<p>Dyrk historien om skabelsen af Fredericia, det unikke med 'plads til alle'. Skal vi noget andet end alle de andre (som vil vækst)?</p>
	Workshop den 20.6.19	<ul style="list-style-type: none"> ○ MTB: Pump track, cykelstier, logistik, rekreation, motion. ○ Synliggørelse af stierne – vi har faktisk mange cykelstier ind i boligområder.

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Trængsel, få trafikken væk, gøre det lettere at komme ud/rundt. Elcykler.
Workshop den 20.6.19 Session 5		Slut med motorveje – vi sejler det rundt i stedet
Workshop den 20.6.19 Session 5		Overdækket cykelparkering i centrum Det vil få flere til at cykle
Workshop den 20.6.19 Session 5		Transport fra banegården til centrum (som ikke er dyr bus, der kører sjældent). Evt. På skinnerne. Kan også bruge skinnerne fra Pjedsted, Erritsø osv.
Workshop den 20.6.19		<ul style="list-style-type: none"> ○ Æstetik vs. Energiproduktion (solceller, 'energi-tegl') ○ Vindmøller på tagene i kanalbyen. Udnytte vinden på havnen. ○ Fælles forsyning af strøm mellem husene – opsamling af overskud, - vind og solenergi – energiproducerende tegltage. ○ Fokus på adfærdsregulering i forhold til bæredygtig byudvikling – det lange seje træk.
Workshop den 20.6.19		<ul style="list-style-type: none"> ○ Bevare ammoniaktankene - anvend dem til fx boliger. ○ Bevare gamle bygninger og synliggør de gode gamle historier, som de rummer. ○ Alt nybyggeri i de store byer ligner hinanden. Kan vi gøre det anderledes på Fredericia C? ○ Cykel-centrum. El-delebiler, evt. offentligt ejet bilpark. ○ Bæredygtigt byggeri: – genanvendelse af byggematerialer, - byggeri i træ (klimabelastning) ○ Historien. Stå ved den – plads til at være anderledes i Fredericia, - religionsfriheden. ○ Vise at vi behandler og hjælper de udsatte på en god måde. ○ Skal Fredericia gøre brug af muligheden for 20-25% almene boliger i nye byudviklingsområder (Fr.C)? ○ Nybyggerier med solceller. Forbundet med hinanden, så bygninger deler energi. ○ Plads til mangfoldighed. Plads til udsatte i byrummet. Skabe gode mødesteder for udsatte (skuret). ○ Profilere sig på "Fredericia – grønnere end du tror"

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Profilere sig mere på de positive, særlige og fantastiske ting ved Fredericia; voldene, det grønne, størrelsen, historien. ○ Mulighed for etablering af alternative boformer som fx 'friland' på Djursland. ○ Diversitet i udbuddet af boliger, især i centrum; mulighed for at udsatte kan betale. ○ Udbygge miljøet i bymidten; det er den + omgivelser som får tilflyttere. ○ Skabe flere kreative åbne miljøer ved at bevare de gamle bygninger frem for at bygge identitetsløse moderne byggerier. ○ Mere bæredygtige byggematerialer/træbyggeri. ○ Skab en genbrugsstation med genanvendelige materialer/ byggematerialer, f.eks. brugte mursten, gamle døre/vinduer osv.
	Workshop den 20.6.19	<ul style="list-style-type: none"> ○ Fynsgade – kan den blive en grøn sivegade, der er ensrettet fra Ungdommens Hus til Sundhedshuset? ○ LAR: Permeable belægninger, faskiner ○ Vi mangler boliger til singler m/u børn i Vejlby, Bøgeskov, Egeskov. Det kunne oplagt være mindre boliger, både andelsboliger, lejeboliger mv.
	Workshop den 20.6.19	<ul style="list-style-type: none"> ○ Sikre mulighed for grøn kørsel i ydertidspunkter: fx ved at flere virksomheder i samme område går sammen om at benytte grønne taxier og delebiler. ○ Virksomheder og offentlige organisationer kan etablere hurtigladere på egne områder for at understøtte udvikling/omlægning. ○ Virksomheder kan lægge pres/opfordre taxafirmaer til at sikre grøn transport/elbilpark ○ Nemme/fleksible skiftemuligheder ved motorvejsafkørsler – og togstationer lige ved afkørsel. ○ Understøtte organiseret samkørsel. Middelfart gør det vist? ○ Cykelbro Fredericia-Strib © Afstand og transport er en vigtig faktor.
	Workshop den 20.6.19	<ul style="list-style-type: none"> ○ Lej en elcykel til virksomhedens ansatte ○ Flere lynladerstationer ○ Rekreative cykelstier – kombiner naturoplevelser og logistik – bedre trafiksikkerhed, gør eksisterende stier mere synlige/tilgængelige.

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Gratis transport til skoler / institutioner ○ Gratis bus til pensionister
Workshop den 20.6.19		<ul style="list-style-type: none"> ○ Dry Port er et godt eksempel på 'intermodale løsninger', som vi skal have mere af ○ Shuttle er en god løsning på at give kollektiv transport af høj kvalitet til bymidten ○ Skabe motivation, "gøre det let at være grøn", ○ Lade-mulighed til biler/cykler ved de store virksomheder.
Workshop den 20.6.19		<ul style="list-style-type: none"> ○ Cykel-tog på skinnerne som fælles transport ○ Mere fleksibel busdrift i landdistrikter - så der ikke kører store, næsten tomme busser på mange afgange. Mindre busser eller flexbusser el.lign. ○ Flere cykelstier bl.a. gennemførelse af cykelsti ved Trelde Næsvej til Østerbyen. ○ Skolerne skal opfordres til at opfordre til at lade eleverne bruge bussen ud til Trelde Næs til diverse arrangementer i stedet for at køre i biler. Kunne skolerne facilitere samkørsel til arrangementer? ○ Lav reklame for, hvor mange der cykler – det giver en selvforstærkende effekt
		<ul style="list-style-type: none"> ○ Byudvikling for alle. Der skal være plads til udsatte i Fredericia C. Vi skal bringe virksomheder sammen for løsning. ○ Fedt at vi snakker byen op, spændende. Vi mangler noget natur og cafeliv i bymidten. ○ Flere alternative boformer som i 'friland', et sted hvor det er tilladt at bygge anderledes, f.eks. halmhus. ○ Unikke omgivelser, strand, vold, masse muligheder. Vi skal bibeholde Fredericias DNA.
Workshop den 20.6.19 Session 5		<p>Bilfrit Fredericia inden for voldene</p> <p>Vi har en fordel af et kort opland</p>
Workshop den 20.6.19 Session 5		<p>Flere standsningssteder</p> <p>Læg pres på Banedanmark for trinbrædt i Erritsø, ved FIC og i Pjedsted</p>

Gymnasie Verdensmåls dag	<p>Fællesskab for alle på havnen</p> <p>Vi vil gerne lave et fællesskab for alle på havnen. Det vil vi gøre ved at lave en åben scene, som er tilgængelig året rundt. Vi vil lave en tilhørende café og et samarbejde med den kreative skole og musical akademiet og teatret, så vi kan få doneret gamle instrumenter. På vejen derned vil der være stier med sanselige oplevelser, som gavner alle målgrupper.</p> <p>Ideer til stier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grøn væg med planter (fc som i zoo i kbh) • Bro over kanalen, som zigzagger langs kanalen • Fliser som afgiver lyde • Sti for handicappede - mærk/føle musikken
Gymnasie Verdensmåls dag	<p>Transport</p> <p>Parkering på gym. Billigere og nemmere offentlig transport til gym.</p>
Gymnasie Verdensmåls dag	<p>Energieffektivisere bygninger</p> <p>Vi har tænkt på at gøre det mere attraktivt at energieffektivisere gamle bygninger. Dette kan gøre ved hjælp af bedre isolering eller vinduer med tre lag. Vi har også snakket om andre former for energi, fx jordvarme, solceller, eller fjernvarme i stedet for oliefyr.</p>
Gymnasie Verdensmåls dag	<p>Spørgsmål: byggeri</p> <p>Hvorfor bygger man med beton, når det udleder CO2 og ikke træ, når det optager CO2</p>
Workshop 20.06.19 Session 1	<p>Gratis offentlig transport (bybus). Mindre bilkørsel i byen og nemmere transport til aktiviteter, arbejde, natur etc.</p>
	<p>Slut med motorveje, vi sejler det rundt i stedet</p>

	Workshop 20.06.19 Session 3	Mobilitet <ul style="list-style-type: none"> ○ Mobilitet: Lette transport til bymidten, få biler inden for voldene. Lækker cykelparkering ved banegården. Cykelværksted. Bedre cykelstier. ○ Gratis eller billigt offentlig transport, med mange afgang. ○ Belønne borgere/personer, der benytter aktiv transport (både borgere og pendlere) ○ Opfordre til offentlig transport og cykling. ○ Øge motivationen til at anvende løbehjul, gå, cykle eller bruge elbiler til job, handle eller andre aktiviteter. ○ Pakke broerne ind for at mindske støj. ○ En 3. Lillebælts-forbindelse
	Workshop 20.06.19 Session 3	<ul style="list-style-type: none"> ○ Flere anlæg/parker med ilt fra træer og planter ○ Skabe nem adgang fra havn til by. ○ Oversvømmelsesbassiner, som også kan fungere som levesteder for dyreliv. ○ På parkeringspladser kan man lave græssanering: Belægning, hvor vandet kan trænge igennem. ○ Klimatilpasningsprojekter kombineret med rekreative arealer. Inddrages mere i kommuneplanlægningen også. ○ Der vil være områder, der vil være for omkostningsfulde at udnytte. ○
	Byrådsproce s 02.04.19	<p>Transport. Fokus på cykler og den offentlige transport.</p> <p>Vi skal tænke ift. hvordan vi placerer p-pladser. Hvorfor skal der være så mange p-pladser ved ungdomsuddannelserne?</p> <p>Vi kan stille el-cykler til rådighed</p> <p>Vi skal tænke over det i by-indretningen.</p>

		<p>Vi skal have færre biler ind i midtbyen.</p> <p>En letbane.</p>
4. Livet i naturen	Folkehøring, den 2.4.19	<p>Plant et træ Hver borger eller virksomhed skal plante et træ/træer (grønne planter, som optager CO₂) til optagelse af CO₂ således at den enkelte borger samt industri bliver CO₂ neutrale.</p> <p>Og løvfæld mm. kan bruges til kompostering eller produktion af biogas.</p>
	Folkehøring, den 2.4.19	<p>Giftfri haver og offentlige arealer Motivere til, at der ikke anvendes gift. Vi skal begynde at pleje arealer og haver uden gift – lære, at der er andre udtryk for det velplejede end der, hvor monokulturen trives.</p> <p>I TREFOR er den grønne vedligeholdelse "giftfri".</p>
	Folkehøring, den 2.4.19	<p>Udbredelse af økologisk dyrkning Ideen går ud på at opfordre til mere økologisk dyrkning i landbruget. Derudover foreslår jeg, at man begrænser brugen af sprøjtegifte i private haver og på kommunale områder.</p>
	Folkehøring, den 2.4.19	<p>Naturen i vand og på land Min ide er, at for havet kunne man bygge en robot, der kunne sejle på vand, og så skulle den have en radar og en bestemt rute, hvor den samler alt skrald op, den kan registre. På land skal det være lidt sjovere at smide skrald ud. Tænkte, man kunne bygge en skærm ind i skraldespanden, så kan man logge ind som bruger, og der skal være en skraldespand til børn og til voksne. Når børn i alt har smidt 10 stykke ud, får de et stykke tyggegummi, og de voksne skal smide 20 stykker ud, og så får de måske rabatter til butikker.</p>
	Folkehøring, den 2.4.19	<p>Afskaf plastemballage Ideen går ud på, at der skal ske en forbedring af livet i havene bl.a. ved at afskaffe plastfolie som indpakning.</p>

	Folkehøring, den 2.4.19	<p>Byggeri = Natur</p> <p>For hver m₂ der bliver bygget af vej eller bygning, skal der laves udlægges skov eller anden CO₂-optagende naturareal for at sikre, at vi som minimum altid har 50 % natur tilbage</p> <p>SDG 6.3: Overfladevand fra veje renses i f.eks. pileskov, før det siver ned i grundvandet eller i havet</p> <p>SDG 7.2: Pileskov kan skoves og bruges som flis-brænde</p> <p>SDG 9.1: Infrastruktur og industri udfordres til at tænke både byggeri og natur i én sammenhæng</p> <p>SDG 11.3: Grønt byggeri i én sammenhæng</p> <p>SDG 14: Overfladevand renses, inden det kommer i havet (mikroplast fra dæk)</p> <p>SDG 15: Mere skov eller græsarealer med solceller langs motorveje</p>
	Folkehøring, den 2.4.19	<p>Drop kemien i husholdningen</p> <p>Fokus på iltsvind i havene, og fiskebestande, der uddør og kun få arter kan tilpasse sig. De optager den kemi, der ikke renses fra spildevand. Den flydende kemi er usynlig i miljødebatten, det skal der fokus på. Havet er en vigtig ressource for hele verden.</p> <p>Opnå synlig opmærksomhed ved risici ved brug af kemi i husholdningen, eks. skyllemiddel. Komme med mere miljørigtige tilgange til brug af produkter, og gradvist mindske/droppe unødige kemi. Kemi gør ingen tydelig forskel i hverdagen, lige meget hvad reklamerne lover.</p>
	Folkehøring, den 2.4.19	<p>Plads til natur</p> <p>Der er indgået en aftale mellem Danmarks Naturfredningsforening og Landbrug og Fødevarer om, at lavtliggende landbrugsjord skal overgå til natur på betingelse af, at landmanden får anden jord som kompensation. Det vil være godt hvis dette føres ud i livet hurtigst muligt.</p>
	Workshop 20.06.19 Session 3	<p>Reducér naturkatastrofers skadelige konsekvenser</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ At skovene dyrkes og ikke forsummer – opbruger mere CO₂. ○ Tænke over at plante hjemmehørende arter og "klimaresistente" planter, træer osv. ○ Acceptere ukrudt og mere vild natur. ○ Udlægning af naturområder til håndtering af vand fra skybrud.
	Workshop 20.06.19	<ul style="list-style-type: none"> ○ Retningslinjer for hvordan man begår sig i naturen. Mere viden giver folk et bedre grundlag for at gøre det rigtige.

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Hvem skal have den rolle at give mere viden og formidle retningslinjer fx børn og unge? Fx koler, frivillige, naturvejledere. De skal ud på skolerne, fordi det er for besværligt for skolerne at komme ud. Forældre har også en rolle. ○ Fælleshus der kan udfylde flere behov til forskellige idrætsgrene. ○ Snitflader og rum hvor vi møder hinanden skaber forståelse. Mere styring og nudging for at folk ikke er 'over det hele'. ○ Hvis virksomheder skal inspireres til at gøre det samme som de gør, kræver at der kommer penge op af lommen. Kunne man lave trampestier igennem landbrugsområder? Det kræver en gulerod. ○ Nedlagte stier som danner et spor. Friluftsrådet giver meget støtte til naturgenopretning. Sammenhængende stiforløb fra Kolding til Vejle over Fredericia. ○ Vi mangler areal. Der er ikke plads nok til at opfylde alle behov. ○ Fredericia ikke gode nok til at formidle og benytte deres skov. ○ Måske kunne man differentiere i tidspunkterne man må benytte naturen da naturen er sårbar på forskellige tidspunkter. ○ Kunne man lave natur beregnet til friluftsliv? Kan man i stedet for tænke i at anlægge det rigtige få steder i stedet for at gøre det halvt mange steder. ○ Få "vild med vilje" mere frem. ○ Det er øjet der ser, og mangel på viden hjælper ikke på forståelsen af hvorfor man gør som man gør selvom det for noget ikke er det der ser "pæneste" ud. ○ Fælles platform – fx på facebook hvor man kan vidensdele. Kræver måske en mere fysisk ramme.
	<p>Workshop 20.06.19</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kommunen kan fortælle de gode historier og formidle hvem, der gør noget osv. Presseomtale osv. ○ Der mangler inspiration til, hvad der er brug for og hvad man kan gøre. Derfor skal man tale sammen. ○ Også Kanalbyen efterspørger gode råd og vejledning til hvordan man kan gøre. ○ Stil større krav til planer og strategier, så der rent faktisk bliver gjort noget.

		<ul style="list-style-type: none"> ○ FORMIDLING, VIDEN, DIALOG, VIDENSDELING, UDDANNELSE, FACILITERING, TILGÆNGELIGHED, "BEST PRACTICE" EKSEMPLER. ○ Virksomhed ønsker at mødes med naboerne for at tale naturforhold og evt. vand/klima. ○ Virksomhed vil gerne gøre mere for biodiversitet/benyttelse. ○ Opfordring til samskabelse. ○ Vidensdeling er vigtigt!! Fælles forståelse af interesser ved beskyttelse/benyttelse i lokale områder. ○ Efterspørgsel på viden, vidensarrangementer (ture), større krav i forbindelse med lokalplanlægning mhp beskyttelse/forgrønnelse. ○ Skal kommunens naturvejleder tilbyde MTB-ture med naturstop undervejs?
	<p>Workshop 20.06.19</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Hvem skal man henvende sig til? Det er svært at vide, hvad man må. ○ Kontrolinstans der kan rådgive om hvad man må og kan og hvordan man er bæredygtig. ○ Ikke for mange regler. ○ Ønskværdigt scenarie er, at man bare kan gå ud i skoven og gøre det, man gerne vil, uden for mange regler, evt. have en kontakt i kommunen, der holder øje med at man opfører sig ordentligt. ○ Det at være i naturen hjælper også til lysten til at passe på den. Hvis man kender naturen og holder af den, vil man også gerne passe på den. Derfor skal børn og unge på banen så de kan blive "indoktrineret". Samme output skabes ved børn og unge i naturen - lærer at passe på den, bliver bedre til at lære, mere aktive osv. ○ Lystfiskerne: Hjælp til sten og grus og opbevaring af dette. Så vil frivillige gerne selv lægge det ud. ○ Inddrag volden som folkepark. Volden har et kæmpe potentiale. Med omtanke fx ved at frede noget af det og give mere frihed på den resterende del. ○ Naturen skal være repræsenteret i idrætsrådet og idrætten skal være repræsenteret i naturrådet ○ Hjælpe til at formidle organisationer der tager folk med ud i naturen. ○ Turismen har et ansvar for at tage benyttelsen og beskyttelsen på sig. Turismen skal fylde mere i strategien.

		<ul style="list-style-type: none"> ○ INSPIRATION, BEDRE UDNYTTELSE, DIALOG, OPLYSNING, TILGÆNGELIGHED, PARTNERSKABER, MØDERUM, BEDRE INDGANG TIL KOMMUNEN.
	<p>Workshop 20.06.19</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Hvordan får vi de unge ud i naturen? ○ Mere natur i byen ○ Naturen er ikke kun for idrætsfolk. Vi skal også huske dem der bare gerne vil gå en tur fx med deres børn eller hund. ○ Brug naturen mere i skolen. ○ Arealer ved ungdommens hus. Trænger til at blive shinet op. Kunne de bruges til noget ○ Virksomheder kan bruge deres store ubenyttede arealer til at få medarbejderne ud i naturen fx i frokostpausen. ○ I stedet for at lave totalforbud imod brug af naturen fx på forswarets arealer og i skoven når der er jagt, så lave aftaler om hvornår det er ok og hvornår det ikke er. ○ Markedsføring af gode løberuter fx med afmærkninger til intervaltræning mm. Så folk gider at transportere sig lidt for at komme hen og bruge dem og ikke kun motionerer i deres eget nærmiljø ○ "De Grønne Haller" ○ Der skal også være natur til dem der bare gerne vil have ro. Husk balancen imellem dette ○ Inddrag fx mindre landbrug der måske har noget jord de ikke ved hvad de skal bruge til og kunne have lyst til at plante noget skov eller lave noget andet natur ○ Snak med lodsejerne – sørg for at have en god dialog så de har lyst til at hjælpe og bidrage med noget natur ○ Kommunen skal være behjælpelig med at hjælpe virksomhederne med hvad de kan bruge deres udearealer til. De har ikke altid selv den viden. ○ "Grønt rådhus" ○ Tænk anderledes i forhold til byggeri, grønne tage, grønne farver, inddrag naturen i bygningerne ○ Kommunen skal gå forrest. Få medarbejderne med på den og få dem til at være et godt eksempel. ○ Troldehuset – kan det bruges som et rum at mødes i?

		<ul style="list-style-type: none"> ○ OUTDOORRÅD, FÆLLESRUM, PARTNERSKABER, TÆNKETANK
	<p>Workshop 20.06.19</p>	<p>Der efterspørges følgende/(forslag om at der kunne arbejdes på...):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gode adgangsforhold til og i naturen. • Viden om hvorfor naturen skal beskyttes og ikke altid benyttes (nudging/fælles forståelse) – "best practice". • Viden om naturindsatser og muligheder for friluftsliv. • Partnerskaber/Fællesskaber/klynger mhp. samskabelse/læring om biodiversitet og eventuel offentlig benyttelse. • Stier gennem "landbrugs-landskabet". • Hjælp til friluftsföreninger – herunder materialerum. • Klarhed over indgangen/kontakt til kommunen i relation til idéer og ønsker. • Kommunal facilitering for at tingene sker. • Mødesteder/Fælleshuse i naturen – med henblik på fælles afsæt/forståelse af brug og beskyttelse – (ofte passerer brugerne kun hinanden). • Flere arealer mhp mere benyttelse og biodiversitet (kræver engagement fra virksomheder og private). • "Friluftslivnatur" – nye "haller" i ny natur – benyttelse bestemmer udformning af ny natur. • Kombinerede friluftsture med "naturstop" for at øge viden om naturen. • Volden er en vigtig brik i borgernes muligheder for friluftsliv/idræt og bevægelse. • Forgrønne rådhuset. • Understøtte foreninger/frivillige med materialer til at bevare/forbedre outdoorfaciliteter. • En grøn outdoorstrategi som favner bredt – herunder både benyttelsen (med faciliteter) i samt beskyttelsen (inkl. plejeindsatser) af naturen. <p>Det fremgik at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virksomheder ønsker dialog med hinanden og kommunen om emnet (livet i naturen),

		<ul style="list-style-type: none"> • Der er flere virksomheder som allerede gør noget (ifht livet i naturen). • Kommunen skal tale med Business Fredericia om • emnerne mhp. konstruktiv dialog med virksomhederne. • Det må ikke blive for regelstyret. • Der er behov for koordinering mellem naturområdet og idrætslivet.
5. Bæredygtig vækst og erhvervsudvikling	Folkehøring, den 2.4.19	Forum for omstilling til bæredygtighed/klimavenlighed Et forum for Kommunen/Byen, hvor private og erhvervsliv kan diskutere og tale sammen om, hvad vi gør for at få en mere klimavenlig og bæredygtig kommune. Her skal idéer spire og blive til virkelighed. Virksomhederne får gavn af det, fordi de gratis får idéer til nye lokale forretninger, hvor der allerede er en efterspørgsel. De private får gavn af det, fordi de får de produkter/services, de ønsker.
	Folkehøring, den 2.4.19	Så til søs Idéen går ud på at flytte godstransport fra veje til den blå motorvej
	Folkehøring, den 2.4.19	Vandkraft, naturkraft Vi har en lokal iværksætter, som er kommet langt med udvikling af anlæg, der kan omdanne bølgeslag til energi – lad os dog støtte ham og lignende tiltag til at fremme grøn energi og mere bæredygtig livsførelse.
	Folkehøring, den 2.4.19	CO₂ Vaping Pen Idéen går ud på at undersøge, om det kan lade sig gøre at lave en Vaping Pen, der omdanner CO ₂ til O ₂ og generelt bare renses luften
	Folkehøring, den 2.4.19	Reducér mere end konvertér Påbud om energieffektive komponenter i industri og hjem. Klodens energi behov er mere end kloden selv kan reproducere, derfor er man nødt til at reducere behovet samtidigt med at man konverterer, idet den stigende velstand og befolkningstilvækst presser energibehovet op.
	Folkehøring, den 2.4.19	Vandfilter til ulande Idéen går ud på, at man producerer et billigt filter til ulande, så de selv kan filtrere deres vand.

Folkehøring, den 2.4.19	Flere jobmuligheder i små byer/på landet Idéen går ud på at man skal have flere jobs flyttet ud i små byer. Transporten fra storby til landsby skal gøres billigere. Der er for mange, der bor i de store byer.
Workshop den 20.6.19	Business Fredericia - dannelse af energi-klynge for netværk, sparring, videndeling
Workshop den 20.6.19	Mobilisér de store virksomheder i arbejdet med bæredygtig udvikling.
Workshop den 20.6.19	Den kommunale rolle kunne være mere faciliterende ifht hvad andre gør og oplysning om muligheder; formidle de fede løsninger
Workshop den 20.6.19	Kommunen kan regulere virksomheder – og også stille sig til rådighed og skabe rammer for videndeling, inspirere og formidle.
Workshop den 20.6.19	Stort uopdyrket potentiale i at tænke bæredygtighed i turisme. Vi skal skabe turisme for borgernes skyld, ikke primært for turisternes skyld.
Workshop den 20.6.19	Byråd/BM kan snakke bæredygtig erhvervsudvikling - ligeså vel som han/de også promoverer og laver aftaler med virksomheder om andre forhold.
Workshop den 20.6.19	Kommunen skal være mere aktivt opfordrende overfor virksomhederne i forhold til forventninger om bæredygtig drift.
Workshop den 20.6.19	<ul style="list-style-type: none"> ○ Opstart/tilskyndelse til at arbejde med CSR: Man skal kunne se en forretnings fordel i CSR for at gå i gang ○ CSR er sindssyg vigtig forretningsparameter! ○ Klare visioner vedr. byggeri. Kanalby kan inspirere. ○ Ørsted har samarbejdet med 'vild med vilje' om udvikling af areal til glæde for insekter, fugle, publikum. ○ Virksomheders grønne arealer kan gøres mindre plejekrævende og øge biodiversitet – lade det gro vildt og lidt styret.
Workshop den 20.6.19	<ul style="list-style-type: none"> ○ Indkalde 'de store virksomheder' i Fredericia til snak om verdensmål og bæredygtig vækst i FK. ○ Positive historier om nye tiltag.

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Prisen betyder stadig rigtig meget. ○ Design for recycling (hjælp), tænke bæredygtighed og mulighed for genanvendelse ind i udvikling. ○ Salg af erhvervsgrund = forpligtet på at tænke biodiversitet i mindst 20% af arealet. ○ Synergi – industriel symbiose. Fokus på dialog om planlægning. Møde mellem relevante interessenter. ○ Sortering af affaldsfraktioner. Udvikle lettere sorteringsmetoder. ○ Nej, men man skal være tydelig om hvad 'bæredygtig' er (= svar på spørgsmålet: "Giver det mening at tænke erhvervsudvikling uden samtidig at medtænke bæredygtighed?").
	Workshop den 20.6.19	<ul style="list-style-type: none"> ○ Grønt regnskab på kommuneniveau – inklusiv byggeri, materialer osv. ○ H2-produktion. Kraftværkerne er en mulighed. De ved, hvornår der er overproduktion af strøm (Erik, Skærbæk) ○ Kommunen kan bringe virksomheder sammen til erfaringsdeling, best practice og samarbejdsmuligheder. ○ Incitamenter til medarbejdere: Hvordan kan alle hjælpe til? ○ Fast-track til byggetilladelser for byggeri hvis det er grønt. ○ Nogle virksomheder vil gå rigtig langt ifht bæredygtigt byggeri – f.x. Ørsted. Det kan udnyttes, at der er konkurrence mellem nogle virksomheder over at være "grønnest" - det kan derfor skabe en grøn udvikling, hvis de grønne tiltag i virksomhederne synliggøres mere. Andre virksomheder har helt kort tidshorisont.
	Workshop den 20.6.19	<ul style="list-style-type: none"> ○ Vi skal tænke turisme ind som erhverv. Her skal der også være fokus på bæredygtighed. ○ Turisme skal kædes sammen med sociale projekter til fordel for lokalbefolkningen eller miljømæssige projekter. Turisme skal ikke kun måles på overnatningstal og omsætning, men på bæredygtige kpi'er. ○ Turisme skal tænke ind som værktøj til at udvikle Fredericia. Det handler om at bruge turismen til at udvikle Fredericia bæredygtigt.

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Store potentialer på tværs af f.eks. hoteller – til fordel for den bæredygtige udvikling og til fordel for turister. ○ Sikre at krydstogtturisme er bæredygtig på den lange bane. Lige nu skaber det lokal stolthed og et image udadtil, men vi skal også være opmærksomme på de negative effekter. Ærlighed er det springende punkt. ○ Det sker i Fredericia. Bedre oversigt over aktiviteter i Fredericia ønskes. ○ Stort JA til erhvervssparring om bæredygtige initiativer.
	Workshop 20.06.19 Session 3	<ul style="list-style-type: none"> ○ Krydstogt: landanlæg til strøm. Besøg af grønne skibe. Tall Ship races. ○ Turisme: Plads til campere, autocampere. Naturturisme, lystfiskere. ○ Hvis rene vandløb prioriteres - øgede fiskemuligheder – potentiale for tyske turister.
	Workshop 20.06.19 Session 3	Erhvervsstrategi: Vi bør overveje hvilke virksomheder kommunen skal indeholde i 2030. Ønske: flere virksomheder i høje miljøklasser.
	Byrådsproce s 02.04.19	Vi skal måske have ajourført erhvervsstrategien (jf bl.a. ovenstående) – og i så fald have erhvervslivet / Business Fredericia involveret, også i forhold til jobskabelse.
6. Bæredygtig forsyning og ansvarligt forbrug	Folkehøring, den 2.4.19	Madspild Indkøbsstedernes madspild – både lokalt og nationalt. Mere e-handel. Lovgiverne og kommunerne skal være med til at realisere idéen
	Folkehøring, den 2.4.19	Fødevarer, der passer til mennesker idéen går ud på, at der produceres fødevarer, der har en sundhedsværdi, der gavner mennesket.
	Folkehøring, den 2.4.19	Kødfri dage Offentlige institutioner, som har madordninger, indfører 3 kødfri dage om ugen.
	Folkehøring, den 2.4.19	National ensretning af affaldssortering Man bør ensrette affaldssorteringen på landsplan efter højeste fællesnævner og følge op på dette med en massiv oplysningskampagne om affaldssortering. Kampagnen skal nå ud til både arbejdspladser, skoler, børnehaver, biblioteker, forældremøder, plejehjem mv.

		Der skal desuden indtænkes, hvordan vi kan bruge madaffald fra offentlige institutioner som energikilde.
Folkehøring, den 2.4.19	Reduktion af CO2-udslip biogas hos Fredericia Spildevand og Energi A/S	Idéen går ud på at indføre besparende teknologier til renseprocesserne, optimere pumpedrift, omlægge driften og producere mere. FRSE bruger årligt store mængde af el og dermed udslip af CO ₂ . FRSE arbejder på at blive CO2 neutral inden udgangen af 2030 ved at blive energiproducerende.
Folkehøring, den 2.4.19	Reduktion af urensset spildevand	Hos Fredericia Spildevand og Energi A/S udledes årligt urensset spildevand. Denne mængde skal halveres inden udgangen af 2030 set i forhold til mængden i 2015
Folkehøring, den 2.4.19	Bygningens rolle i fremtidens ressourcekredsløb og energisystem	Idéen går ud på at omdefinere bygningens rolle i energi- og ressourcekredsløbet. Genbruge materialer. Se på bygningen som en aktiv medspiller i energisystemet. Lager – termisk. Data omkring bygningen frisættes – så den kan indgå i energisystemet. Solceller på taget – fokus på, at der ikke er tagflader i fremtiden, uden at der er solceller integreret.
Folkehøring, den 2.4.19	Ting, der dur	Der er brug for en holdningsændring i vores handelskultur. Som forbruger skal vi stille større krav til kvalitet og være villig til at betale lidt mere. Mange produkter produceres med prisen som eneste parameter for afsætning. Dette resulterer i, at der er mange, som handler nyt og smider det væk umiddelbart efter brug
Folkehøring, den 2.4.19	Det gode fix	Mere elektronik og tøj skal repareres i stedet for at smides ud. Lokale arbejdscaféer/-butikker etableres, og private kan indlevere f.eks. tøj til reparation. Arbejdskraften er måske pensionister eller folk, som ikke kan arbejde fuld tid (løntilskud, førtidspensionister osv.), men som har praktiske evner og gerne vil indgå i et fællesskab og gøre gavn. De, der arbejder, får f.eks. gratis frokost/aftensmad, så der er noget socialt at mødes om og et fællesskab at være en del af.

		Reparatørerne får måske adgang til apparater på genbrugspladserne, så apparater fanges før de skrottes.
Folkehøring, den 2.4.19	Sortér dit affald	Vi skal i større grad blive bedre til at sortere vores affald i genanvendelige fraktioner og derved nedbringe mængden af restaffald. Vi skal i større grad genanvende vores affald og på sigt helt ophøre med afbrænding af restaffaldet.
Folkehøring, den 2.4.19	Genbrugsloppemarked	Idéen går ud på, at vi i Fredericia køber os ind et fast sted, hvor man kan leje en bod i fx. et par dage og sælge nogle af de møbler eller lignende, man ikke bruger længere - som et fast loppemarked, hvor man har nogle ting, man vil sælge og tjene lidt i stedet for at donere det til genbrug
Folkehøring, den 2.4.19	Pantsystem til emballager	Idéen går ud på at etablere pantsystemer for emballager til fødevarer og dagligvarer. Det kunne være plastbokse i måske 5-10 varianter, som kunne bruges til alt fra cornflakes til hakket kød og vaskepulver. Forbrugeren skulle betale pant, når varen købes, og kunne sælge emballagen igen i supermarkedet, som vi kender det fra flasker. Plastboksene skulle være dimensionerede, så de passer til logistikken i butikker og transportleddet.
Folkehøring, den 2.4.19	Vores mål - mit bidrag	Ideen går ud på at skabe et tydeligt overblik over den enkeltes bidrag til en mere klimavenlig verden, og tydelig feed-back på egne indsatser og deres virkning/aftryk. Det kunne fx være gennem en app (eller andet lettilgængeligt medie), hvor eget klimaaftryk indtastes - ex. kørte kilometer, fødevarerforbrug (ex. ud fra klima-mærkninger), el-/energiforbrug o.l. Heri kunne indbygges ambitioner om ex. 10% forbedring pr. år, og forslag til hvordan dette mål nås. En synliggørelse af individets bidrag til en fælles løsning.
Folkehøring, den 2.4.19	Genbrug mere fra genbrugsbutikkerne	Idéen går ud på at mindske forbrug-smid væk kulturen. Masseproduktion af billige korttidsholdbare produkter bør erstattes af at genbruge det, vi allerede har fået produceret.
Folkehøring, den 2.4.19	Mindre forbrug af telefoner	

		<p>Idéen går ud på, at man skal få folk til at købe færre telefoner ved eventuelt at hæve skat pr. telefon i husholdningen eller ved at gøre det billigere at reparere telefoner. Man kunne sætte skatten op med X % pr. telefon i husholdningen og på den måde få folk til at købe færre telefoner.</p>
Workshop den 20.6.19	<ul style="list-style-type: none"> ○ Udgifter til varmeanhed. Det er vigtigt, at i Fredericia er fjernvarme meget konkurrencedygtigt i forhold til varmepumper – især på pris og miljø. ○ Mere oplysning vedr. fjernvarme til møder om 'væk fra oliefyr'. ○ Fjernvarme her i området frem for individuel opvarmning. Godt for miljøet nu. ○ Rent drikkevand bør være en af livets selvfølgheligheder for byens borgere. Men det kræver, at vi passer bedre på grundvandsdepoterne både nu og fremadrettet. ○ Opdeling af vand! – drikkevand – vask, bad, toilet. ○ Læs om opsamling af regnvand til toilet og tøjvask: www.p39.dk ○ Adgang til energikonsulenter for private og virksomheder. Rådgivning om grønne vandløsninger, udnyttelse af regnvand for private og virksomheder. ○ Bæredygtighed som kriterie i nybyggeri. 	
Workshop den 20.6.19	<ul style="list-style-type: none"> ○ Potentielle områder for udsortering/kildesortering, hvor der er potentiale for 'samkørsel'/samarbejde på tværs af virksomheder/affaldsproducenter. ○ Udlevér tønder til opsamling af regnvand, ligesom man også udleverer skraldespande. ○ Samarbejde! Fjernvarmen får spædevand fra Skærbækværkets røggasrensning – spildprodukt, som ressource. I Trekantområdet er det 30-35.000 m³ vand om året. ○ Spildevandsprojekter støttes med fokus på genbrug af vand. Støtte processer, der er gavnlige på tværs af områder/flere interessenter. ○ Rent vand er en forudsætning for vores produktion (Carlsbergs SDG-mål). ○ Skabe fora fra kommunen til at dele erfaringer mellem virksomheder (generelt alle relevante interessenter). Se muligheder. Affald, CØ, Apildevand, genbrug af vand. (Susanne) ○ Brug af regnvand bør være mere attraktivt på områder. Fordel for virksomheder med omstilling til brug af regnvand til processer i virksomheden. 	

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Fortsætte med fjernvarme frem for individuelle løsninger. Varmepumper promoveres af politikere. Opfordring til videndeling om den grønne fjernvarme i Trekantområdet ○ Vigtigt at vi formidler det gode, grønne fjernvarme – at det er nemt og konkurrencedygtigt. ○ Nye tiltag med genanvendelige materialer. Bruge nogle af de eksisterende. ○
Workshop den 20.6.19	<ul style="list-style-type: none"> ○ Rense vand ved forurening midlertidig (Erik, Skærbæk vand) obs/ref: grundvand/drikkevand. ○ Skærbæks vand kommer fra landbrugsområde med nu mere intensiv drift (sprøjtmidler). ○ Vi skal være klar/villige til at rense (drikke)vand, når det er rentabelt. ○
Workshop den 20.6.19	<p>Det skal kunne betale sig at være bæredygtig i sin adfærd. F.eks. ingen udgifter til private ifht. omstilling i egen bolig/husholdning. Hvordan skal investeringer i bæredygtighed afspejles i nye udgifter?</p>
Gymnasie Verdensmåls dag	<p>Spørgsmål: hvordan kan man gøre kanalbyen renere? Hvordan kan vi forebygge, at folk smider affald i kanalen?</p>
Gymnasie Verdensmåls dag	<p>Madspild Vi vil mindske madspild ved at samarbejde med diverse butikker om at sætte priserne ned på lav dato varer, så studerende og økonomisk udsatte kan få noget mere til billigere penge</p>
Gymnasie Verdensmåls dag	<p>Mindskelse af emballage- og plastikaffald Hvordan kan vi mindske general emballage- og plastikaffald for at forbedre miljøet? Bl.a. ved at lave en pant-venlig emballage med en forøget pant-pris, så man kan genbruge mere plastik og vedligeholde en højere motivationsgrad blandt borgerne til at aflevere den emballage, der har pant</p>
Workshop den 20.6.19	<p>Lav overskudslager for virksomheder</p>

Session 5	Alle virksomheder kan komme og tage dét, de kan bruge, og aflevere det, de ikke længere har brug for.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Bytteplads for byggematerialer Lav en bytteplads for byggematerialer ifm. Den nye genbrugsplads. Alternativt kan genbrugspladsen sælge de byggematerialer, de får ind, billigt.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Info-kampagne for borgerne om affaldssortering Der er behov for en kampagne med formidling om, hvilke fraktioner, man som borger skal sortere sit affald i.
Workshop den 20.6.19 Session 3	Støjhandleplan: Støjdæmpende asfalt, støjskærme, støjværn.
Workshop den 20.6.19 Session 3	<ul style="list-style-type: none"> ○ forbud mod pesticider, oprensning af forurenede grunde. ○ Større kontrol på udslip af kvælstof mm ved vandløb og søer. ○ Tjekke gamle dræn for udslip af kemikalier, gylle mm. ○ Gøre mere for at opklare hvem der dumper affald. Større konsekvenser/bøder.
Workshop den 20.6.19 Session 3	<ul style="list-style-type: none"> ○ Opsamle vand til drikkevand ○ Skovrejsning ○ Sprøjteforbud nær drikkevandsboringer (også fremtidige) ○ Øge viden om opsamling af regnvand ○ Incitament til at bruge gråt vand – og hvad man kan bruge det til – information om at det fx er anvendeligt til vanding, bilvask mm.
Workshop den 20.6.19 Session 3	Støt lokal håndtering af vand og sanitet <ul style="list-style-type: none"> ○ Ingen sprøjtemidler i private haver og virksomheders anlæg. ○ Mindske vandforbrug ○ Støtte skovrejsning. ○ Informere på en motiverende måde så borgere bliver bedre klædt på til at undlade sprøjtemidler fordi de kender konsekvenserne. ○ Konkrete alternative muligheder, som borgerne kan anvende (læring rettet mod den yngre generation) ○ Skabe viden om området på hver interessents niveau.

<p>Workshop den 20.6.19 Session 3</p>	<p>Bæredygtig energi</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Selv producere eL+varme ○ Omstilling af fjernvarme til vedvarende energi. ○ Små vindmøller på tagene, flere solceller og bølgeenergi fra Lillebælt. Kan man bruge strømmen i Lillebælt og omdanne det til energi? ○ Støtte og opfordre relevante interessenter med potentiale til at bidrage her - gå i dialog. ○ Øge den vedvarende energi i de kommunale bygninger, indarbejde i arkitekturen.
<p>Workshop den 20.6.19 Session 3</p>	<p>Fokus på CO2 reduktion i Fredericia haver og grønne områder.</p>
<p>Workshop den 20.6.19 Session 3</p>	<p>Samlet madspiltsstrategi og madspiltsorganisering i Fredericia</p>
<p>Workshop den 20.6.19 Session 3</p>	<p>Håndtér kemikalier og affald ansvarligt</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ "Skraldekæden" skal være tydelig/gennemsigtig – sortering skal være let. ○ Indsamle ubrugte kemikalier. ○ Fjern kemikalier og spildprodukter fra centrum. ○ Være i løbende dialog med virksomheder ift. At understøtte det de har brug for, for at gøre det bedre. Skabe et forum mellem de involverede og relevante interessenter.
	<p>Holde vandet på egen grund</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Vi skal belønne – økonomi er et effektivt sprog. Man kan sænke afgifter. ○ At holde vandet på egen grund er en belønning i sig selv – måske skal der info til, som beskriver fordelene. ○ Det er måske allerede en mulighed for borgerne at modtage refusion af tilslutningsbidrag ved håndtering af regnvand på egen grund. Ved borgerne det? ○ Se på den lange vejruddigt (2070 findes) i planlægningen. ○

	Byrådsproce s02.04.19	<p>KL vil gerne motivere kommunerne til at tage ansvar for både den grønne bæredygtighedsdagsorden - og for de andre bundlinjer.</p> <p>Vi skal understøtte cirkulær økonomi, fortsat affaldssortering. Liberalisering af affaldssektoren truer. Det har fået kommunerne og KL til at stå sammen om sammen med Dansk Affaldsforening at udarbejde fælles udspil – det til trods for at KLs mantra ellers plejer at være ‘vi skal sikre kommunalt selvstyre’!</p>
	Workshop den 20.6.19 Session 5	<p>Mere synlig kommunal hjemmeside om affaldssortering</p> <p>Det er svært at danne sig et overblik over, hvilke fraktioner man som borger kan sortere sit skrald i</p>
	Workshop den 20.6.19 Session 5	<p>Større fleksibilitet ifm. skrald</p> <p>Det ville være rart med flere familiestørrelser, da familiesammensætninger er vidt forskellige. Kunne man også deles med sin nabo om en spand til grønt affald?</p>
	Workshop den 20.6.19 Session 5	<p>Genbrugs-byggemarked på den nye genbrugsplads i Nordbyen</p> <p>Nyt genbrugs-byggemarked, hvor man kan aflevere ting som døre, vinduer, fliser osv.</p>
	Byrådsproce s 02.04.19	<p>Vi kan med fordel ‘kaste os over’ affaldsbranchen/affald/genbrugs-sektoren – der er gode muligheder for etablering af socialøkonomiske jobs og rummelige arbejdspladser hér.</p>
	Byrådsproce s 02.04.19	<p>Der er et nyt stort fokus på byggematerialer – ses bl.a. på byggelejepladsen. Vi skal være bedre til at sikre genanvendelse af sten og andre byggematerialer , når vi river gamle bygninger ned;</p> <p>Vi kan f.eks. hente inspiration i Middelfart – og i ‘loftprojekt’, hvor man betaler pant for loftsplader og forpligter sig til at levere tilbage efter ‘lån’/brug.</p> <p>Vi/kommunen kan hjælpe med systematik, med at sætte i system, gøre det lettere at finde/genbruge.</p>
	Byrådsproce s 02.04.19	<p>Drøftelse af status for projekt om at omdanne affald til energi.</p> <p>Vi skal passe på med ikke at skabe en afhængighed af at der leveres (bio)affald til biogasproduktion</p>

	Byrådsproce s 02.04.19	Diskussion af midlertidighed vs langsigtede løsninger – eksempel med lyskryds vs biogasanlæg
	Byrådsproce s 02.04.19	Vand. Kan vi stille krav til de virksomheder, der bruger meget vand? Der er muligheden for at bruge genbrugsvand flere steder – gråt vand. Der kan også være nogle flere krav ift. byggeri
	Byrådsproce s 02.04.19	Madspild. Flere kødfri dage. Der kan gøres noget i køkkenerne – vi har mange. Vi kan informere mere om mad – herunder klimavenlig mad, og der kan laves madlavningsdage Der skal laves mere formidling om dette De unge er klar
	Byrådsproce s 02.04.19	Påvirke den cirkulære tankegang. Krav til virksomheder
	Offentlig høring oktober 2019	Flere skraldespande
7. Kommunen som bæredygtig koncern	Workshop den 20.6.19 Session 5	Øge vores fælles bevidsthed Vi skal have fokus på det nære og øge vores fælles bevidsthed. Alle er nødt til at handle. Det er vigtigt med en fælles forståelse, hvis vi skal nå i mål.
	Workshop den 20.6.19 Session 5	Flere cykler - færre biler? Kan vi stille flere cykler til rådighed til tjenesterejser og herved reducere kommunens bilpark - f.eks. låne en elcykel til tjenesterejser under 5 km. Hvordan gør vi det mere attraktivt at cykle?
	Workshop den 20.6.19	Flere cyklistprøver Lav ikke kun cyklistprøver for kommunens skoleelever, men også for børn i daginstitutionerne

Session 5	
Workshop den 20.6.19 Session 5	Optimere planlægning af den kommunale transport Lave en samkørselsordning i kommunale tjenesterejser, hvor det er muligt – f.eks. mellem forskellige afdelinger, så man ikke kører flere afsted til samme møde eller sted i kommunen.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Samkørsel blandt politikere Opfordring til, at politikerne i Fredericia Kommune også husker at køre sammen, når det er muligt
Workshop den 20.6.19 Session 5	Samkørsel ifm. Pendling - en slags kommunal GoMore-model Sæt fokus på etablering af fælles aftaler om samkørsler ifm. pendling for kommunale medarbejdere. Man kunne f.eks. samle flere personer fra Taulov og køre samlet ind til Fredericia – en slags GoMore
Workshop den 20.6.19 Session 5	Flere kommunale elbiler Køb flere kommunale elbiler og lav mobile ladestander. Det er positivt og giver god reklame, når man som kommune kører i grønne køretøjer - herunder også gasbiler. Nu kan den billigste elbil køre dobbelt så langt på en opladning end tidligere.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Kan der etableres en delebilsordning? Kan der etableres en kommunal delebilsordning, hvor biler evt. deles med borgere?
Workshop den 20.6.19 Session 5	Udbredelse af den kommunale elcykelordning Elcykelordningen, hvor en medarbejder kan låne en elcykel i tre måneder til pendling, fungerer fint og burde udbredes
Workshop den 20.6.19 Session 5	Overdækket cykelparkering ved Fredericia Rådhus Der burde laves en overdækket cykelparkering ved rådhuset, så flere medarbejdere blev tilskyndet til at vælge cyklen som transportmiddel til arbejde
Workshop den 20.6.19 Session 5	Sæt byens skinner i gang Sæt de skinner i brug, vi har i byen, og som i dag er underudnyttede. Det vil give en bedre og mere bæredygtig infrastruktur
Workshop den 20.6.19 Session 5	Grønne busser Lav grønne kontrakter med busselskaberne

Workshop den 20.6.19 Session 5	Motivation af medarbejderne Vi skal motivere kommunens medarbejdere til at tænke og handle "grønt"
Workshop den 20.6.19 Session 5	Krav til leverandører Kan vi ved udbud vælge at prioritere mindst CO2-udledning - f.eks. "grøn" transport ved levering af varer/ydelser? Undersøge, hvor grønt kan vi få en vare/ydelse inden for budgettet - altså fokusere på, hvor meget klima vi kan få, fremfor hvor billigt vi kan få varen/ydelsen.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Hvad kan vi undvære? Kan vi blive bedre til at overveje, om vi helt kan undvære en vare/ydelse.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Ændring af adfærd Bæredygtighed handler i høj grad også om adfærdsændringer. Det er et område vi bliver nødt til at have fokus på. 4000 medarbejdere kan rykke en del, så vi skal have mere ind i hverdagen - er vores mål ambitiøse nok? Hver enkelt medarbejder skal føle, at de er med til at gøre en forskel
Workshop den 20.6.19 Session 5	Events - fokus på samfundsansvarspolitik Lav medarbejderevents omkring udvalgte Verdensmål. Send også gerne information ud til samtlige medarbejdere og bed om input til handlinger. (information sendt til 1300 medarbejdere hos Energinet gav 150-200 forslag retur – nogle langsigtede; andre kan vi gøre noget ved her og nu)
Workshop den 20.6.19 Session 5	Cirkulære indkøb: Ingen flaskevand, ingen engangskopper! Mange er kommet med samme forslag: Servér vand i kander til møder og arrangementer i hele kommunen, hvor det er muligt. Brug samtidig helst almindelige kopper, men ellers papkrus fremfor plastikkrus. Der ligger en signalværdi i at vise, at vi gør noget, når vi bruger kompostérbare krus
Workshop den 20.6.19 Session 5	Begræns medarbejdernes forbrug Skære ned på / begrænse hver enkelt medarbejders daglige forbrug, hvor det er muligt (f.eks. engangskopper, servietter, sluk lyset, når ingen opholder sig i rum). Hvis hver enkelt kan tage større ansvar for at begrænse forbrug hver dag på nogle få og enkelte / konkrete handlinger, kan det rykke. Det kræver f.eks. formidling / oplysning / inspiration til hvor / hvad man selv kan gøre – både lidt hver dag + på den lange bane

Workshop den 20.6.19 Session 5	Reducér madspild ved møder Spørg før et møde, om man som mødedeltager ønsker at spise med
Workshop den 20.6.19 Session 5	Vegetarisk mad til møder Kommunen kunne reducere sit CO2-udslip ved ikke at servere kød til møder, men i stedet kun vegetarisk mad
Workshop den 20.6.19 Session 5	Fokusér på dét, der flytter mest Ved Energinet er det f.eks. net-tab, på skoler er det måske justering og optimering af de tekniske installationer. Vores drift er meget forskellig fra område til område - husk at inddrage alle områder.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Fokus på affaldssortering internt i kommunen igen Som kommune skal vi sikre, at vi selv sorterer vores affald optimalt og følger op på, at dette fastholdes.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Optimal udnyttelse af de kommunale biler Kan de udnyttes mere effektivt?
Workshop den 20.6.19 Session 5	Skype-møder frem for fysiske møder For at reducere transport og tidsforbrug bør Skype-møder prioriteres, hvor det er muligt. Det vil dog kræve ekstra lokaler til rådighed.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Mere effektiv udnyttelse af kommunens bygningsmasse Kan kommunen tænke i flere udlån af lokaler – f.eks. på skoler? Kan kommunen optimere åbenheden og systematisere det - f.eks. for foreninger?
Workshop den 20.6.19 Session 5	Kommunen som arbejdsplads <ul style="list-style-type: none"> ○ Kan vi gøre mere for flex-jobbere? ○ Kan vi støtte bedre op om hinanden og hinandens arbejdsområder? ○ Kan vi blive bedre til at forebygge stress for medarbejderne? ○ 0 % stress for kommunale medarbejdere, (og 0 % stress for kommunens kunder) ○ Kan vi forebygge stress vha. Whistleblowerordning ○ Fokus på forebyggelse af/håndtering af fysisk og psykisk nedslidning

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Fokus på, at vore kommunale medarbejdere har et bæredygtigt arbejdsliv – kommunen som den sunde/bæredygtige arbejdsgiver ○ Fokus på reduktion af arbejdsulykker ○ Medarbejdere bør i højere grad kunne træde til og hjælpe kolleger med opgaver i pressede situationer ○ Kan vi tænke anderledes og blive mere kreative i vore opgaveløsninger? ○ Kan vi rotere arbejdsopgaver, så nogle grupper ikke slides op? ○ Kan vi slække lidt på nogle af vores dokumentationskrav? ○ Kan dokumentation gøre mere effektiv f.eks. i Plejen? (F.eks. Skrive, at en borger har fået et bad og hvorfor, så andre kan se meningen med, at det netop er givet nu.)
Workshop den 20.6.19 Session 5	Kommunale byggegrunde (udstyknings) bør have krav Folk efterspørger grunde, hvor der SKAL bygges 0-energihuse, fordi man så får den type nabolag, som man ønsker.
Workshop den 20.6.19 Session 5	“Lager” med overskudsmaterialer for børn “Lager” med overskudsmaterialer, rester osv., hvor skoler, børnehaver osv. Kan hente materialer til at bygge ting i emneuger og anden kreativ udfoldelse.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Lav en gulerodsordning for institutionsledere som motivation Hvis din institution sparer så og så meget energi, får du en pulje, du kan gøre noget for.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Genbrug alt smukt og brugbart retro. Det fungerer fint og signalerer, at vi har et ansvarligt forbrug.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Lav et overskudslager/en markedsplads i kommunalt regi Alle områder i kommunen kan komme og låne/tage det inventar, de kan bruge, og aflevere det, de ikke længere har brug for. Der kunne også etableres en fælles markedsplads for alle kommuner. Endvidere forslag om en virtuel markedsplads.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Renovér Fredericia Rådhus Rådhuset er slidt. Lav en plan for reovering af det eksisterende frem for at bygge et nyt rådhus - det er mere bæredygtigt. Prioritér de lavthængende frugter først. Sæt f.eks. solfilm på vinduerne. Invitér evt. Signe Wenneberg til at komme med input. Rådhuset bør dog reoveres i respekt for rådhusets arkitektur.

Workshop den 20.6.19 Session 5	Renovering af kommunale bygninger Renovering af bygninger kan ske med minimal udskiftning, fokus på upcyckling, bevaring og målrettet udskiftning og alle indkøb skal være maksimalt bæredygtige og langtidsholdbare. Inspiration: Trine Richter Green Solution House
Workshop den 20.6.19 Session 5	Genbrug af gammelt IT-udstyr På Frederiksodde Skole er der nogle unge, der er virkelig dygtige til at reparere og istandsætte IT-udstyr.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Efteruddanne ift. økologi Der ligger et stort potentiale i at fokusere på økologi igen internt i kommunen, da økologi hænger godt sammen med bæredygtighed.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Forebyggelse af arbejdsulykker Vi har samme frekvens af arbejdsulykker i Fredericia Kommune som i andre kommuner. Der bør fokuseres på at reducere antallet af ulykker.
Workshop den 20.6.19 Session 3	Projektdatabaser Meld kommunen ind i projektdatabaser (eks GU portal som testkunde/bruger partner i nye projekter)
Workshop den 20.6.19 Session 3	Kommunen skal gå forrest: "Den cirkulære Kommune", "Os – der mener det." Der skal være handling bag.
Workshop den 20.6.19 Session 3	Grønne tage Facilitere grønne tage på kommunale bygninger inkl. småbygninger
Workshop den 20.6.19 Session 5	Fokus på gråt vand Kan vi have mere fokus på kommunens "grå vand"?

Workshop den 20.6.19 Session 1	Samskabelse Samskabelse om forebyggelse ift. verdensmålene i afdelingerne.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Idébank/problembank/"Giv et præj"/medarbejderforum til gode idéer mm. Hvordan får vi de gode idéer bredt ud? Det skal være smidigt at komme af med de gode idéer - f.eks. forslag til forbedring af arbejdsmiljø, processer mv. Eller - "Kom og køb et problem": "Vi har den her udfordring - hvem kan hjælpe?"
Workshop den 20.6.19 Session 5	Bæredygtige kommunale bygninger: <ul style="list-style-type: none"> ○ Brug de teknologier, der er, ift. Nye byggerier ○ Stil større krav til bæredygtighed i kommunens egne bygninger ○ Betal ikke for nye, kommunale byggerier så længe, der står tomme, kommunale bygninger ○ Lav overordnede mål for kommunens bygninger. Der skal investeres meget mere i energirenoveringer. ○ KL burde arbejde for, at bæredygtige elementer ikke er påvirket af anlægsloftet
Workshop den 20.6.19 Session 5	Senior- og flexlønnedes hjælp i kommunale bygninger Lad flexlønnede eller seniormedarbejdere hjælpe til med at fikse små problemer i kommunens bygninger. Med fordel kunne en seniormedarbejder, der kender en bygnings, f.eks. en skoles, skavanker rigtig godt, hjælpe med mindre vedligeholdelsesopgaver. Det vil kunne spare formuer, og det vil være let at bevise den gode økonomi her, hvis ikke der er en lovgivning, der kan spænde ben for tiltaget?
Workshop den 20.6.19 Session 5	Optimal indstilling af varme anlæg Nogle kommunale varme anlæg er dårligt indstillede og bør justeres.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Bæredygtige indstillinger i dagsordenspunkter
Workshop den 20.6.19 Session 5	Økonomi ved kommunale indkøb Lav beregning på et produkts levetid (TCO-beregning). Vi går pt. Efter den billigste pris her og nu. Betragt indkøbet i et genbrugsperspektiv

Workshop den 20.6.19 Session 5	Kommunens CO2-regnskab – vedr. Data i “skyen” Vi har lagt alt vores data i “skyen”, hvilket betyder, at vi streamer data i stor stil. Hvad koster den beslutning ift. Vores CO2-regnskab?
Workshop den 20.6.19 Session 5	YoungEntrepreneur Ship Awards Skab samling på udfordringer, problemer, mulige løsninger, gode idéer. Tag dem med til YoungEntrepreneur Ship Awards og lav en bod, der pitcher udfordringer og innovation til deltagerne.
Workshop den 20.6.19 Session 5	Med hvilke af de 17 Verdensmål starter vi? Hvordan ser “verden” ud i 2030 ud fra hvert mål? Det kræver afgrænsning! Vi skal være konkrete! Vi skal helt ned i handlinger, vi som medarbejdere kan bidrage med! Motivation. Ejerskab.
Byrådsproce s 02.04.19	<ul style="list-style-type: none"> ○ Skal den nye strategi for bæredygtig udvikling måske være vores nye vision? ○ Vi er dygtige til handlinger! Vi skal øve os i hensigter, i at tænke os om (være strategiske?) – og i at fortælle om alle vore handlinger.
Byrådsproce s 02.04.19	Skal vi fremover lade alle dagsordner udstyre med anvisning af, hvilke verdensmål de handler om?/har indflydelse på?
Byrådsproce s 02.04.19	De 4.000 medarbejdere vil gerne være en del af en god fortælling Kommunens ansatte: MED-systemet skal være med i processen i forhold til Verdensmålene AM: De 4000 ansatte skal skabe løsninger sammen med de 52000 borgere. Medarbejdernes møde med borgerne har en stor betydning.
Byrådsproce s 02.04.19	Grønne indkøb – ved at stille miljøkrav i forbindelse med indkøb, kan vi gå foran i forhold til at tænke cirkulær økonomi.